

Sygn. akt II Cz 421/19

POSTANOWIENIE

Dnia 21 czerwca 2019 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy II Wydział Cywilny Odwoławczy
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Żurawska

Sędziowie: SO Grażyna Kobus SO Piotr Rajczakowski

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2019 r. w Świdnicy

na posiedzeniu niejawnym

zażalenia wierzyciela (...) Sp. z o.o. w S. na postanowienie Sądu Rejonowego w Świdnicy z dnia 22 marca 2019 r.,
sygn. akt (...)

w sprawie egzekucyjnej (...) przeciwko R. L.

prowadzonej przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. (...)– P. K.

p o s t a n a w i a:

zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że uchylić postanowienie Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym dla W. (...) P. K. z dnia 29 stycznia 2019r, sygn. akt (...)w pkt 3 oraz w pkt 4 w części, tj. w zakresie obciążającym wierzyciela opłatą stosunkową w kwocie 1.600, 30 zł.

(...)

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z 22 marca 2019 r., Sąd Rejonowy oddalił skargę wierzyciela (...) Sp. z o.o. w S.. W uzasadnieniu Sąd zważył, że na wierzycielu zawodowo zajmującym się obrotem wierzytelnościami, jako na przedsiębiorcy, ciąży obowiązek weryfikacji zdolności prawnej dłużnika. Komornik w niniejszej sprawie podjął szereg czynności, które doprowadziły do ustalenia, że dłużnik nie żyje. Nie można przy tym zgodzić się z twierdzeniem wierzyciela, jakoby nie dysponował on środkami, które pozwoliłyby na ustalenie czy dłużnik w chwili kierowania wniosku ma zdolność sądową, bowiem jak wynika z akt egzekucyjnych, wierzyciel nabył wierzytelność w 2013 roku i od tamtej pory mógł wykonać czynności, które pozwoliłyby ustalić sytuację dłużnika. Nie wykazano, że podjął on próby ustalenia jakichkolwiek okoliczności, a właściwe organy odmówiły udzielenia informacji. Powoływane przez wierzyciela orzecznictwo straciło natomiast na aktualności, wobec zmiany przepisów, dlatego zasadnie przyjęto niecelowość wszczętej egzekucji i obciążono wierzyciela opłatą stosunkową.

W zażaleniu na powyższe postanowienie, wierzyciel zarzucił naruszenie art. 30 ustawy o kosztach komorniczych, poprzez niewłaściwą wykładnię i zastosowanie skutkujące przyjęciem, że wszczęcie egzekucji w niniejszej sprawie było niecelowe z uwagi na zgon dłużnika, który nastąpił przed dniem skierowania wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, co uzasadniało obciążenie wierzyciela opłatą stosunkową, pomimo tego, że okoliczność utraty przez dłużnika zdolności sądowej nie jest przesłanką do stwierdzenia niecelowości postępowania. Mając na uwadze powyższy zarzut, strona skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego postanowienia i uwzględnienie skargi.

Sąd Okręgowy zważył:

Zażalenie podlegało uwzględnieniu.

W pierwszej kolejności zwrócić należy uwagę, że w niniejszej sprawie niewątpliwie zastosowanie znajdą nowe przepisy dotyczące kosztów postępowania egzekucyjnego, które zostały uregulowane w ustawie z dnia 28 lutego 2018 r. o kosztach komorniczych /Dz. U. poz. 770 /. Wynika to wprost z art. 52 ust. 2 tej ustawy, zgodnie z którym do postępowań wszczętych i niezakończonych przed dniem wejście w życie ustawy, w zakresie opłaty stosunkowej w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego / art. 29 / i opłaty stosunkowej obciążającej wierzyciela w przypadku oczywiście niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub wskazania osoby niebędącej dłużnikiem / art. 30 /, stosuje się bezpośrednio te dwa konkretne przepisy. Zgodnie natomiast z treścią art. 30 ustawy, którego wykładnia oraz zastosowanie pozostaje przedmiotem zażalenia, w razie oczywiście niecelowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego lub wskazania we wniosku o wszczęcie egzekucji osoby niebędącej dłużnikiem komornik wydaje postanowienie o pobraniu od wierzyciela opłaty stosunkowej w wysokości (...)egzekwowanego świadczenia. W takim przypadku komornik nie ściąga ani nie pobiera opłaty od dłużnika, a opłatę ściągniętą lub pobraną zwraca dłużnikowi. Przepisów art. 29 ust. 1-3 nie stosuje się. Przepis ten zmienił dotychczasową regulację art. 49 ust. 4 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji / tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 1309 /. Poprzednio mowa była o niecelowym wszczęciu postępowania, zaś obecnie ustawodawca zdaje się dodatkowo ograniczył zakres jego zastosowania wyłącznie do przypadków **oczywiście** niecelowego wszczęcia postępowania. W uzasadnieniu projektu tej ustawy / druk nr VIII.1581 / podniesiono, że ratio legis wprowadzanego rozwiązania stanowi założenie, iż to właśnie wierzyciel posiada najpełniejszą wiedzę o tym, czy zachodzi potrzeba wszczęcia postępowania egzekucyjnego, i o tym, kto jest jego dłużnikiem. Regulacja ta powinna wyeliminować sytuacje, w których wierzyciele nie dokładają należytej staranności przy określeniu osoby dłużnika / wskazując np. nieprawidłowy adres / i doprowadzają w ten sposób do podjęcia czynności egzekucyjnych przeciwko osobom trzecim. Dzięki temu nastąpić też ma ograniczenie takich sytuacji, w których wierzyciel kieruje do komornika wnioski o wszczęcie egzekucji pomimo uprzedniego spełnienia świadczenia przez dłużnika. Stanowi to odzwierciedlenie założenia, że państwo nie powinno akceptować działań, w których złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji stanowi przejaw nadużycia prawa. Pomimo dokonanej w taki sposób zmiany przepisu regulującego kwestię kosztów komorniczych, w ocenie Sądu Okręgowego, aktualna jest jednak argumentacja zawarta w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 2010r / III CZP 93/10 / wydana w czasie gdy obowiązywał jeszcze przepis art. 49 ust. 4 ustawy o komornikach sądowych. Należy bowiem podkreślić, że oba te przepisy posługują się określeniem „niecelowego wszczęcia egzekucji” tak więc trudno jest zakładać, by interpretacja tego zwrotu mogła być różna / oczywiście mając na względzie to, że art. 30 ustawy o kosztach komorniczych jest bardziej restrykcyjny, gdyż stanowi on o „oczywiście niecelowym wszczęciu egzekucji”/. Jak to już wyżej wskazano przepis ustawy o komornikach sądowych posługiwał się pojęciem „niecelowego wszczęcia egzekucji” i właśnie to pojęcie zostało wyjaśnione we wskazanej uchwale Sądu Najwyższego. Wynika z niej, że określenie „niecelowego wszczęcia egzekucji” nie zostało sprecyzowane w przepisach prawa, tak więc w tym zakresie to komornik powinien podjąć decyzję czy postępowanie egzekucyjne zostało wszczęte celowo. Należy jednak pamiętać, że skoro ustawodawca wprowadził pojęcie „celowego wszczęcia postępowania egzekucyjnego”, to jego znaczenie może być ustalane i rozważane tylko w takich sytuacjach, w których postępowanie egzekucyjne jest **dopuszczalne**. W języku polskim „niecelowy” to taki, który nie prowadzi do celu, nie jest przydatny, nie daje efektów, daremny, zbędny. Tylko takie postępowanie egzekucyjne, które po wstępnym badaniu wniosku okaże się dopuszczalne ze względu na przesłanki podmiotowe i przedmiotowe może być wszczęte i prowadzone celowo lub niecelowo. Jeśli prowadzenie postępowania w konkretnych okolicznościach nie jest dopuszczalne i zachodzą podstawy do jego umorzenia, to nie ma podstaw do rozważań nad celowością prowadzenia tego postępowania. Mając na uwadze te rozważania Sądu Najwyższego, trzeba się zgodzić ze skarżącym, iż w przypadku śmierci dłużnika, która nastąpiła przed wniesieniem wniosku egzekucyjnego, mamy do czynienia z egzekucją niedopuszczalną / a nie niecelową /, stąd też przepis art. 30 ustawy o kosztach komorniczych nie może mieć zastosowania w przedmiotowej sprawie. Z tych wszystkich względów zaskarżone postanowienie na podstawie art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 3 kpc w zw. z art. 13 § 2 kpc musiało podlegać zmianie.

(...)